

ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО НАПРЯМУ.

Веремюк Л.Л.,

канд.пед.наук, Уманський державний

педагогічний університет імені П.Г. Тичини

Стрімке входження України в єдиний освітній простір зумовлюють об'єктивну потребу суспільства у фахівцях зі знанням іноземної мови, яка використовується як засіб комунікації з колегами-представниками різних культур і народів. Для задоволення цієї нагальної потреби українського суспільства у ВНЗ стали перебудовувати методику викладання іноземних мов. Включення в програму навчання іноземних мов культурологічних відомостей пов'язано не з прагненням надати навчальному процесу цікавості, а з внутрішньою необхідністю самого процесу навчання.

Проблема інтеграції компонентів культури у навчання іноземної мови, в тому числі в умовах підготовки нефілологів, давно привертає до себе увагу вчених (В.В. Воробйов, В.П. Фурманова, В.А. Маслова, Ю.С. Степанов, В.В. Червоних, М.Г. Євдокимова, І.Л. Плужник). У методичній науці існують численні праці зарубіжних дослідників, в яких розробляються ідеї міжкультурного навчання (E. Kwakernaak, G. Heinrici, HJ Krumm, D. Roesler, J. House, F. Schmoe, E. Oksaar та ін).

Аналіз літератури дає підстави зробити узагальнення про те, що вузівський курс носить професійно-орієнтований характер, тому «його завдання повинні переважно визначатися особливостями мовнокомунікативної діяльності в ситуаціях ділової міжкультурної взаємодії. Стосовно ділової культури необхідно враховувати міжкультурні відмінності, спільні риси культур для вибору стилю, стратегій і тактик комунікації в кроскультурних ділових ситуаціях» [2, с. 96], і відповідно, готувати до цього майбутніх професіоналів. Навчання мові та культурі повинно приводити не просто до оволодіння якимись фоновими знаннями, а до розвитку у студентів здатності адаптуватися до нових мовних ситуацій. Як зазначає М. Байрам, при навчанні

іноземних мов особливу увагу має бути приділено «підготовці студента до непередбаченого, замість тренування передбачуваного» [4, с. 8].

Вміння зрозуміти чужу поведінку і взаємодіяти з представниками іншої культури, що володіють іншим набором цінностей є головним завданням при вивченні іноземної мови. Самостійне дослідження і інтерпретація «чужої» культури дозволяють міркувати про свою культуру, оцінювати її, сприймати і розуміти її з точки зору стороннього спостерігача. Це дає можливість інтерпретувати мовну семантику як результат культурного досвіду, тобто «Бачити мовну одиницю в якості не тільки репрезентанта конкретного мовного рівня, що володіє характерними граматичними ознаками, але й одиниці культурної пам'яті народу» [1, с. 36].

Заслуговує уваги орієнтація на навчання в контексті діалогу культур, що припускає створення дидактико-методичних умов для порівняльного гуманістично орієнтованого паралельного вивчення іншомовної та рідної культур при формуванні комунікативних умінь міжкультурного спілкування, при чому методичної домінантою має бути орієнтація на формування учнів як учасників діалогу культур» [3, с. 166].

Велику увагу при вивченні іноземних мов слід приділяти в роботі над лексикою, яка подається переважно в словосполученнях, стійких, регулярно вживаних блоках, за допомогою яких будується мова фахівця як письмова так і усна. Готуючись зі студентами до опанування спеціальної лексики слід робити акцент на вправи, мета яких вивчити основи словотворення, ознайомити з системою синонімів і антонімів, розвивати мовну догадку на підставі інтернаціональної лексики та елементів словотворення, встановити асоціативні зв'язки на базі рідної мови [5].

Вправи з проблемним навантаженням, що розвивають вміння розпізнавати лексичні одиниці за формальними ознаками, швидко знаходити структурно-семантичні відмінності іноземної та рідної мови, змушують студентів через активний пошук до самостійних висновків, усвідомлення та стійкого запам'ятовування.

При розробках методичних матеріалів необхідно велику увагу приділяти підбору виразів та цитат, які дуже часто вживаються, що з однієї сторони ілюструють особливості граматики, а з іншої, розширюють загальнокультурний кругозір студентів і залучають їх до знання глобальних цінностей цивілізації. Оволодіння студентами лексичним матеріалом іноземної мови зі спеціальності вимагає від викладача розробки словників-мінімумів, що базуються на найчастіше вживаних в спеціальних текстах загальнонаукових та спеціально-наукових утворень «заготовок», необхідних для чіткої і точної передачі навчально-наукової інформації.

Незважаючи, в останні часи, на перевагу усного мовлення значення читання залишається дуже важливим, тому цей вид мовленнєвої діяльності дозволяє студенту не тільки черпати інформацію, а й створює засоби оволодіння усною і письмовою іноземною мовою [5].

Таким чином, здатність аналізувати і порівнювати особливості носіїв різних культур стає особливо значущою при підготовці сучасного фахівця-нефілолога. При цьому новий освітній – міжкультурний – акцент не зажадає внесення істотних змін в об'єктивно сформовану систему навчання іноземної мови. Технології та методики міжкультурного підходу досить прості і вони можуть бути підвладні студентам немовного ВНЗ.

На підставі вищезазначеного матеріалу можна зробити висновок, що стосовно підготовки студентів немовного ВНЗ доцільно ставити і вирішувати питання про переорієнтацію процесу їхнього мовного навчання з позицій міжкультурного підходу. Мова в цьому випадку стає інструментом діалогу професійних культур і ефективним знаряддям реалізації всіх професійних комунікативних інтенцій фахівця, пов'язаних із взаємодією з представником іншої культури, країни, іншого соціуму.

Література:

1. Красных В. В. Этнопсихоллингвистика и лингвокультурология / В.В. Красных. — М. : Гносис, 2002. — 284 с.

2. Плужник И. Л. Формирование межкультурной коммуникативной компетенции студентов гуманитарного профиля в процессе профессиональной подготовки: дисс. д-ра пед. наук: 13.00.01 / Плужник И. Л. — Тюмень, 2003. — 335 с.

3. Сафонова В. В. Изучение языков международного общения в контексте диалога культур и цивилизаций / В.В. Сафронова. — Воронеж: Истоки, 1996. — 237 с.

4. Byram M. Investigating Cultural Studies in Foreign Language Teaching / M. Byram. — Clevedon : Multilingual Matters, Ltd., 1991. — 163 p.

5. Дудікова Л. Сучасні підходи викладання іноземних мов на не філологічних спеціальностях вищих навчальних закладів. Джерело: Український науковий журнал "ОСВІТА РЕГІОНУ" <http://social-science.com.ua/article/1021>